

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Jtem de vsurarijs manifestis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

ecclesia alienata ea fideliter et diligenter
reperant. et si forte propter personarum poten-
tiam in quibus alienatio hominum facta est repetere
non valeant. volumus hoc nobis vel offi-
ciali nostro nunciari. ut super hoc competens
remedium prebeat. **¶** Item excoicamus in
his scriptis omnes illos qui occupant et de-
tinent sine nostro et ecclesie nostre consensu
vel voluntate vel etiam celauerint feuda
redditus vel iura que ad nos vel ad ec-
clesiam nostram Coloniensi pertinent. Nisi infra me-
sem post publicationem huius mandati. pre-
dicta nobis relinquant et reuelent. **¶** Item
excoicamus omnes aduocatos ecclesiarum
et alios quicumque nomine censentur qui exactio-
nes et seruicia indebita ecclesie vel ec-
clesiasticis personis imponunt. **¶** Item excoi-
camus in his scriptis omnes illos cuiuscumque
sint dignitatis vel status qui ecclesie ma-
ioris vel aliarum ecclesiarum nostre diocesis ho-
mines censuram capitalem ipsis ecclesiis sol-
uentes preteritum aduocationis vel alterius
coloris exactionibus vel captiombus op-
primunt vel molestant. Aut bona eorum
mobilia vel immobilia post mortem ipsorum
inuadunt vel accipiunt violenter.

De malefactoribus ad
ecclesiam confugientibus

Uti nonnulli homicidia multarum
laciones membrorum et alia malefici-
cia perpetrant que non essent perpe-
traturi nisi quod sperant quod ab ecclesiis ad
quas confugiunt se tueri possint. et impunitate
suo excessum obtinere. Statuimus
quod confugiētes hominum ad ecclesias vel emu-
nitates abinde sine speciali licentia nostra
vel gerentis vices nostras nullatenus ex-
trahant sed stricte custodiatur ibidem.
ne inde effugiant donec factum vel eius
qualitas nobis vel vices nostras gerenti
nunciatur. Ipsique confugientibus nobis
presentat. et eo quod perpetratum fuerit auctori-
tate nostra examinato ad veniam vel ad
penam contra ipsos putant qualitas facti exer-
gerit procedat. Alia autem omnia et singula que a

iure vel predecessoribus nostris de con-
seruandis libertatibus ecclesiarum et emu-
nitatibus et de violatoribus earundem sunt
statuta. synodali sanctione innouamus
et precipimus inuolabiliter obseruari.
¶ Item precipimus hominum statutum in eccle-
siis a sacerdotibus frequenter publicari.

De usurariis manifestis.

Statuimus ut usurarii manife-
sti quos nos in his scriptis ex-
coicamus singulis diebus officio
per prochialium ecclesiarum sacerdotes pu-
blice nuncientur. Nec ad comuniones
altaris admittantur nec oblationes cog-
vel elemosinas quisque recipiat. nec christi-
anum si in hoc peccato decesserint recipi-
ant sepulturam. Manifestos autem usurari-
os esse dicimus et vocamus qui per sen-
tentiam vel confessionem factam in iure. ac cui-
dentiam rei que tergiuersatione celari non
poterit comprobant. Circa usurarios autem
qui de receptis usuris satisfieri saltem
ultima voluntate mandauerint seruetur
constitutio domini Gregorii pape octidecim
generalis que est talis. Quicumque usurarii
manifesti de usuris quas receperunt satisfi-
eri expressa quantitate vel indistincte in
ultima voluntate mandauerint. nihilomi-
nus tamen eis ecclesiastica sepultura denegetur.
donec de usuris ipsis fuerit per-
ut patiunt facultates eorum plenarie
satisfactum. vel illis quibus factum da-
restitutio. si presto sint ipsi vel alii qui eis
possint adquirere. vel eis absentibus loci
et ordinario vel eius vices gerenti. vel
rectori prochie in qua testator habitat
coram aliquibus fidedignis de ipsa pro-
chia. Quibus quidem ordinario vica-
rio et rectori. cautionem hominum eorum no-
mine liceat presentis constitutionis aucto-
ritate recipere. Ita quod illis proinde actio
acquiratur. Aut seruo publico de ipsis
ordinarij mandato idonee de restitutione
ne sit cautum. Ceterum si receptarium

se quātas manifesta, illā sp in cautioē
p̄dicta exprimi volumus. Alioqn̄ aliam
recipiēt, cautionē hui⁹ arbitrio mode/
rādā. Ipe tñ sciētē nō minorem q̄ ve/
rāsimilit̄ credit̄ moderet̄. et si sec⁹ fecerit
ad satisfactiōē residui teneat. Oēs autē
religiosos ⁊ alios q̄ manifestos vsura/
rios p̄ p̄ncis sanctionis formā ad ecclesi/
asticā admittere ausi fuerint sepulturā,
pene in lateranēsi concilio p̄ vsurarios
p̄mulgare statumus subiaccere. Null⁹
maifestoy vsurarioy testamētis interit
aut eos ad cōfessionē audiat vel admit/
tat̄. siue eos absoluat nisi de vsuris satisf/
faciāt vel de satisfaciēdo p̄ suay virib⁹
facultatū prestēt vt p̄mittit̄ cautionem.
Ite statum⁹ q̄ nullus oīno aduoca/
tus vsurario in vsuray causis p̄ociniuz
prester nisi iuramentū prester q̄ q̄ cito
scuerit vel scire potuerit cāz esse vsur/
rariā. causay vltērius nō fouebit. Nec
p̄ocinuum aliquod ip̄i vsurario clā vel
aperte impicetur.

De clericis in ecclesijs vel capellis
celebrantibus sine nostra vel archidiacon/
noy licentia.

Statum⁹ vt null⁹ sacerdos vel
cleric⁹ in ecclesia prochiali vel
capella audeat celebrare sine no/
stra vel archidiaconoy vlt̄ alioy ad q̄s
hoc p̄tinz auctē et cōsensu quēcūq̄ a/
p̄ionis vel ab eis q̄ se p̄ionos esse cōtē/
dūt ad h̄ licētiē vel p̄mittāt. Et q̄cū/
q̄ cleric⁹ vel sacerdos p̄riū fecerit ex/
cōcātiōis sniaz. quā p̄t h̄ in ip̄z ferim⁹
in his scriptis incurrat ip̄o facto. Et si
in delicto p̄uenerādo excōcātiōē ip̄az
sustinuerit p̄ septē dies. extūc t̄q̄ irre/
gularis ad b̄nficiū vel diuinoy celebra/
tiōē nō admittat̄. Null⁹ pu⁹ cū narrati/
ōne sc̄i disp̄sationis lras a sede aplica
ip̄m contingat reportare. Ite phibe/
m⁹ sub p̄ca excōcātiōis late snie ne ali/
quis sacerdos secularis vel regularis
prochiā aliquā teneat, vel de cetero tel

nerē audeat. ad quam legitime non sit
p̄ntat⁹ p̄ nos vel archidiaconos locoꝝ
vel alios put h̄ ad nos p̄tinz institut⁹.

Ite ne aliquis beneficiuz recipiat
de manu laicoꝝ. Qui vero p̄riū fecerit
cū amissione beneficij piculo subiaccat
sui gradus. Presentationes tñ laicoꝝ
nō reprobamus in quib⁹ ius obtinet̄ pa/
tronatus. Ite prohibemus ne aliq̄s
sacerdos cōpetens beneficiū h̄ns cū cu/
ria vel sine cura de quo valeat cōmode
sustentari eo beneficio dimisso ad eccle/
siā alienā t̄q̄ vicarius vel mercenari⁹
audeat se trāssere. Contrariū faciētes p̄
archidiaconos locoꝝ vel alios put hoc
ad eos p̄tinē. volum⁹ p̄ censura ecclesi/
asticā ab ip̄is vicarijs si necesse fuerit
remoueri.

De executione mādatoꝝ nostrorū
et curie nostre Coloniens̄.

Recipimus districte sub pena
excōcātiōis late sententiē in
his scriptis q̄ decani ch̄ianita/
tū et sacerdotes prochialū ecclesiarum
vel vices eorū gerentes. et oēs ali⁹ cu/
iuscūq̄ sint cōditionis et status. q̄ mā/
data n̄ra et curie n̄re et archidiaconorū
n̄rorū put eis subsunt fideliter et vi/
rilit̄ exequāt. Et si timeāt q̄ malū aliq̄d
p̄ aduersariū vel secularem iusticiā vel
quēcūq̄ alium debeat inferri portitorū
mādatoꝝ caute expediāt ip̄m ⁊ postmo/
dum mādata curie n̄re adimplere p̄curēt.
Ite p̄cipimus sub pena excōcātiōis
late snie in his scriptis oibus et singu/
lis sacerdotib⁹ prochialib⁹ vel eorū vi/
ces gerētib⁹ q̄ singulis diebus domini/
cis accensis cādelis et pulsatis cāpanis
publice et solēniter excōcācent oēs illos
q̄ p̄turbāt iurisdictionē curie Coloniē. et
q̄ impediūt quo minus nos iurisdicō/
ne n̄ra vtamur libere et quiete. Et ex/
ponāt̄ presbyteri singuli i suis ecclesijs
suis prochianis in quib⁹ itelligat̄ iuris/
dictio h̄mōi p̄turbari. videlz in d̄icēdo

D ij.